

Mirosław Kańtoch **1928 - 2007**

W dniu 5 maja 2007 r. zmarł prof. zw. dr hab. med. Mirosław Kańtoch, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, wybitny wirusolog, twórca współczesnej wirusologii polskiej, ekspert WHO ds. wirusologii lekarskiej, inicjator i główny wykonawca programów naukowych wspólnie z Center for Disease Control w Atlancie, poświęconych zakażeniom wirusowym o społecznym znaczeniu w Polsce.

Mirosław Kańtoch urodził się 13.01.1928 roku w Sosnowcu, studiował na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej we Wrocławiu, gdzie w 1951 roku uzyskał dyplom lekarza medycyny. Był uczniem, a następnie asystentem prof. Ludwika Hirszfelda. Pracę doktorską, której promotorem był prof. Henryk Makower, obronił na AM we Wrocławiu w 1956 roku i uzyskał stanowisko adiunkta równolegle w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej AM i w Zakładzie Wirusologii Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN.

W 1956 roku zorganizował Pracownię Mikroskopii Elektronowej, której był kierownikiem przez blisko 10 lat. W 1961 roku, w wieku 33 lat, przedstawił pracę oraz zdał kolokwium habilitacyjne, a następnie wyjechał na stypendium z Fundacji Rockefellera do Baltimore, gdzie pracował pod kierownictwem prof. F.B. Banga. W swoich opowiadaniach prof. Kańtoch zawsze wymieniał nazwiska profesorów L. Hirszfelda, H. Makowera i F.B. Banga jako swoich nauczycieli, a zdjęcia tych trzech profesorów zawsze wisiały w Jego gabinecie

Trzy lata po powrocie z USA, w 1965 roku, prof. M. Kańtoch został przeniesiony służbowo przez Ministra Zdrowia do Warszawy, na stanowisko kierownika Zakładu Wirusologii w Państwowym Zakładzie Higieny, które zajmował do 2000 roku.

Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1970 roku, profesora zwyczajnego w 1978 roku, w 1986 roku został powołany na członka korespondenta PAN, a w 1994 na członka rzeczywistego PAN.

Prof. M. Kańtoch był członkiem szeregu Komitetów w PAN, między innymi Komitetu Mikrobiologii, Komitetu Immunologii, Komitetu Ekologii Człowieka, Komitetu Etiopa-

togenezy, Komitetu Immunologii i Etiopatogenezy Zakażeń Człowieka. Był członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, Towarzystwa Epidemiologów, Mikrobiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych im. I.I. Miecznikowa w Rosji, członkiem zagranicznym New York Academy of Science, członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych, członkiem zespołu ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia.

Prof. M. Kańtoch zasiadał w Radach Naukowych wielu instytutów naukowych, m.in. Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda PAN, Instytutu Hematologii i Transfuzjologii, Państwowego Zakładu Higieny, Wojskowego Instytutu Higieny i Epidemiologii. Prof. M. Kańtoch był członkiem komitetów redakcyjnych szeregu czasopism naukowych m.in. „Przeglądu Epidemiologicznego” „Postępów Mikrobiologii”, „Medycyny Doświadczalnej i Mikrobiologii”, „Postępów Higieny i Medycyny Doświadczalnej”, „Polish Journal of Microbiology” oraz członkiem międzynarodowego komitetu redakcyjnego „Acta Virologica”.

Prof. M. Kańtoch włożył wielki wkład w rozwój badań naukowych dotyczących etiopatogenezy, immunologii i immunoprofilaktyki zakażeń wirusowych. Na szczególną uwagę zasługuje Jego wkład w badania nad bezpieczeństwem, skutecznością i rozpowszechnieniem szczepień przeciwko wirusowi polio, odry i różyczki oraz badania, w tym czasie pionierskie, nad teratogennym działaniem wirusa różyczki jak również występowaniem wad wrodzonych spowodowanych zakażeniem matek w okresie ciąży innymi wirusami, takimi jak wirus cytomegalii, *herpes simplex* (opryszczki wargowej) i *varicella zoster* (ospy wietrznej i półpaśca). Kontynuując dzieło prof. Feliksa Przesmyckiego, prof. M. Kańtoch stał się współtwórcą polskiej wirusologii lekarskiej.

Wspomniane powyżej badania znajdują udokumentowanie w ponad dwustu pracach doświadczalnych oraz kilkudziesięciu doniesieniach zjazdowych, których Prof. M. Kańtoch jest autorem lub współautorem. Profesor jest również autorem szeregu monografii oraz kilku wydań podręcznika „Wirusologia Lekarska” przeznaczonego głównie dla studentów i lekarzy medycyny.

Wspominając prof. M. Kańtocha, nie można pominąć jego działalności dydaktycznej. My, pracownicy Zakładu Wirusologii PZH, pamiętamy Profesora przede wszystkim jako opiekuna, promotora prac doktorskich oraz Osobę, która nas inspirowała i wymagała przygotowania prac habilitacyjnych. Profesor był promotorem 20 prac doktorskich, z których 17 wyszło z Zakładu Wirusologii PZH, a 3 doktoraty pochodzą z okresu Jego pracy we Wrocławiu. Pamiętamy Profesora jako Osobę bardzo wymagającą, wiedzieliśmy jednak, że w każdym przypadku możemy liczyć na Jego pomoc, opiekę i obronę.

*Pracownicy Zakładu Wirusologii
Państwowego Zakładu Higieny*